

SAMENVATTING

van:	het secretariaat
aan:	Werkgroep VIII defensie
Betreft:	Samenvatting van de vergadering van 14 oktober 2002

Resultaat besprekingen

1. Hoorzitting met Generaal Cabigiosu (voormalig bevelhebber KFOR), Generaal Hägglund (voorzitter Militair Comité van de EU), de heer Leroy (speciaal vertegenwoordiger van de EU in de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië)

De Werkgroep nam nota van een reeks uiteenzettingen door voornoemde gastsprekers over crisisbeheersing.

Generaal Cabigiosu onderstreepte het belang van een aantal zaken die van cruciaal belang zijn voor een effectieve militaire commandostructuur in een multinationale troepenmacht, zoals de procedures voor de aanstelling van de bevelhebber, militaire discipline (onder andere de werkwijze binnen een reeks verschillende juridische structuren), gezamenlijke opleiding (nagedacht moet worden over de oprichting van een gemeenschappelijke Europese academie voor stafleden) en gemeenschappelijke regelingen voor bijvoorbeeld salariëring, verzekering en sociale voorzieningen. Een geslaagde multinationale operatie vergt een goede combinatie van gevechtseenheden die op het terrein gezamenlijk opereren. Gezamenlijke vermogens zijn nodig op het gebied van logistiek, transportcapaciteit en inlichtingen (hoewel men inzag dat dit een gevoelige materie is).

Generaal Hägglund, die nadrukkelijk op persoonlijke titel sprak, beschreef voor de groep de structuren en procedures op het gebied van crisisbeheersing. In de praktijk wordt over elke operatie door alle lidstaten besloten, maar is het mogelijk dat afzonderlijke operaties slechts door enkele lidstaten worden uitgevoerd (bijvoorbeeld een "coalition of the willing", d.w.z. deelneming op vrijwillige basis). Bij de huidige procedures is een aantal comités betrokken, hetgeen niet per se bevorderlijk is voor een snelle besluitvorming, maar de bepaling in het Verdrag van Nice die delegatie van bevoegdheden aan het PVC mogelijk maakt, kan dienstig zijn. De militaire staf heeft de taak advies te verstrekken over strategische militaire opties; operationele planning en de uitvoering van operaties maken momenteel geen onderdeel uit van zijn mandaat. Wellicht kan de Conventie bestuderen of het mandaat met deze elementen

moet worden uitgebreid. Andere mogelijke gesprekstema's zijn de volgende: hoe kan crisisbeheersing worden ondergebracht bij één autoriteit, mogelijk de persoon van de Hoge Vertegenwoordiger; zou crisisbeheersing erbij gebaat zijn indien de Hoge Vertegenwoordiger voorzitter van de Raad Buitenlandse Zaken wordt; hoe moet de verhouding tussen het militaire bevel en de speciale vertegenwoordigers van de EU ter plaatse worden geregeld (leren van de ervaring van de VN); moet de EU ook binnen het eigen grondgebied militair kunnen opereren (bijvoorbeeld op het gebied van civiele bescherming)?

De heer Leroy beschreef de huidige situatie voor speciale vertegenwoordigers van de EU. Op basis van zijn eigen ervaring noemde hij een aantal positieve factoren die ertoe hebben geleid dat de crisisbeheersing in de FYROM over het geheel genomen goed is verlopen. Op de eerste plaats was de benoeming van speciale vertegenwoordigers door de Raad een belangrijke manier om politieke legitimiteit te verlenen. Op de tweede plaats functioneerden de werkrelaties tussen de speciale vertegenwoordigers en de Hoge Vertegenwoordiger goed (de Hoge Vertegenwoordiger kon waar nodig snel en effectief optreden). Op de derde plaats was het succes ter plaatse meer te danken aan invloed dan aan kennelijk politiek gezag. Op de vierde plaats hebben de EU en de VS voortreffelijk samengewerkt en zijn goede betrekkingen met de OVSE, de NAVO en de Russen aangeknoopt. Specifieke aspecten die verbetering behoeven zijn financiering (onvoldoende middelen) en logistiek (er waren bijvoorbeeld geen beveiligde verbindingen met Brussel). De betrekkingen tussen de verschillende instellingen functioneerden redelijk goed, hoewel er weinig contact was met het Europees Parlement.

2. Gedachtewisseling over crisisbeheersing

De voorzitter verzocht de leden van de groep te reageren op de door de deskundigen aangestipte vraagstukken, en met name in te gaan op de agendapunten van de vergadering.

De groep was het er in grote lijnen over eens dat moet worden gezorgd voor een snelle besluitvorming op het gebied van crisisbeheersing en dat er momenteel te veel procedures zijn. De bijdragen van de diverse comités aan het proces moeten worden vereenvoudigd, hoewel de bestaande structuren maar met moeite zullen kunnen worden veranderd omdat zij een afspiegeling vormen van de huidige pijlerstructuur. Verscheidene leden van de groep stelden voor om crisisbeheersing effectiever te maken door aan de Hoge Vertegenwoordiger een rechtstreekser gezag toe te kennen. Ook werd geopperd dat een post zou kunnen worden gecreëerd voor een plaatsvervangende Hoge Vertegenwoordiger die bevoegd is voor defensie. Tegelijkertijd werd evenwel gewaarschuwd voor het creëren van nieuwe posten. De rol van de speciale vertegenwoordigers kon rekenen op algemene steun, en sommigen stelden voor hen ter plaatse een grotere onafhankelijkheid te geven. Ook was er steun voor het verstrekken van adequate financiële middelen voor crisisbeheersing, alsook voor de speciale vertegenwoordigers. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de kwestie van de politieke verantwoordingsplicht van speciale vertegenwoordigers en aan de meer algemene kwestie van de verantwoordingsplicht bij crisisbeheersingsoperaties. Gewezen werd op de mogelijkheid om het mandaat van de militaire staf uit te breiden met de planning en uitvoering van specifieke operaties. Ook het idee om de samenwerking uit te breiden op gebieden als opleiding en juridische harmonisatie kreeg bijval.

Na de gedachtewisseling gingen de gastsprekers in op enkele van de gemaakte opmerkingen. Er zijn argumenten voor het creëren van één enkel contactpunt ter plaatse dat verantwoordelijk zou zijn voor het EU-optreden in zijn geheel en dus in zou staan voor de samenhang. De rol van de Hoge Vertegenwoordiger zou inderdaad kunnen worden uitgebreid met het voorzitterschap van de Raad Buitenlandse Zaken (die met name tijdens een crisis zou assisteren), zij het dat het PVC verantwoordelijk zou blijven voor de strategische aansturing van elke crisisbeheersingsoperatie.

Aan het eind van de vergadering trok de voorzitter de volgende conclusies:

- Er bestaat algemene overeenstemming over de noodzaak van snelle en gestroomlijnde procedures voor crisisbeheersing zonder aantasting van de politieke verantwoordingsplicht.
- De groep heeft er nota van genomen dat het bestaande mandaat de militaire staf niet machtigt operaties te plannen of uit te voeren, maar dat de civiele aspecten van operaties binnen de EU-structuren worden gepland en uitgevoerd.
- De leden van de groep zijn het eens over de noodzaak van intensievere samenwerking inzake opleiding. Er is enige belangstelling voor het idee een gezamenlijke academie voor militaire stafleden op te richten.
- Er bestaat ruime steun voor het versterken van de rol van de Hoge Vertegenwoordiger, met onder andere het recht van initiatief op het gebied van crisisbeheersing, maar het PVC moet zijn centrale taak ten aanzien van de politieke controle en strategische aansturing van crisisbeheersingsoperaties behouden. Ook is geopperd de functie van plaatsvervangend Hoge Vertegenwoordiger met bevoegdheid voor defensie te creëren.
- De kwestie van de status, de rol en de middelen van de speciale vertegenwoordigers moet nader worden bestudeerd. Zowel dit vraagstuk als de rol van de Hoge Vertegenwoordiger kunnen het best worden behandeld in de gezamenlijke vergadering van de Werkgroepen extern optreden en defensie.

De volgende vergadering vindt plaats op 29 oktober en zal gewijd zijn aan de werkingssfeer van het EVDB. Vóór de vergadering zal een document aan de werkgroep worden toegezonden.
